

Klintholm I/S har bistået Innovationscenter for Økologisk Landbrug med at blande og kompostere have-/parkaffald med forskellige andre biomasser egnet til gødningsformål. Chefkonsulent Anton Rasmussen har her fingrene i bunken med ensileret kløvergræs. Foto: Sidsel Birkelund Schmidt.

Sådan er økonomien i have- park-kompost som gødning

Konklusion

- Muligheden for konventionel husdyrgødning i gødningsplanen er reduceret for økologer. Derfor er kompost baseret på have-/parkaffald mere relevant - især for planteavlere i områder med få økologiske husdyr.
- Fordele ved kompost baseret på have-/parkaffald: 1. Det er en kilde til fosfor i områder af landet med langt imellem husdyrhold. 2. Det mindsker behovet for kaliumgødning. 3. Det øger omsætningen i jorden, hvilket øger plantetilgængeligheden af næringsstoffer.
- Gødsning med kompost er en langtidstrategi, hvor der skal være fokus på efterafgrøder.

Kompost: Otte parametre afgør økonomien i gødsning med kompost - og simpelt værktøj giver indblik i, om kompost er relevant for dig.

Af Morten Winther Vestenaa, mail: moww@icoel.dk & Linda Rosager Duve, mail: ldue@icoel.dk
Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Kompost som næringskilde er mere relevant for flere økologer end tidligere. Det skyldes, at branchebefalingen på næringsstofområdet nu levner mindre plads til konventionel husdyrgødning i økologers gød-

ningsplaner. Derfor kan det være aktuelt at kigge på alternative kilder til næringsstoffer.

I den sammenhæng er kompost lavet på have-/parkaffald en relevant gødning. Der er meget af den, den indeholder næringsstoffer, og den er godkendt som gødning til økologisk jordbrug.

Tilgængelig over hele landet
Kompost som gødningskilde kan

måske betale sig, hvis du har begrænset adgang til kvælstof.

Den største fordel ved komposteret have-/parkaffald er, at det typisk er tilgængeligt over hele landet. Du kan se konkrete forhandlere på oko-godning.dk.

Dog kan udgifterne i forhold til anskaffelse, transport og håndtering af komposten være en hindring. Derfor har vi regnet på både udgifterne og den næringsstovværdi, som du kan opnå ved at bruge kompost. Beregningerne er baseret på standard-transportpriser, på at have-/parkaffaldet er knust og sorteret til finstof - og på at det fås uden beregning.

Her betaler det sig bedst

Prisen for kvælstof i have-/parkkomposten ender på 16 kroner per kilo total-N og 107 kroner per kilo udnyttet N.

Økonomien bliver bedre, hvis du samtidig har behov for at indkøbe kalium, som for eksempel vinasse, da behovet mindskes betydeligt, når du gøder med kompost. Hvis prisen for indkøbt vinasse trækkes fra prisen for kvælstof, er priserne fem kroner per kilo total-N og 95 kroner per kilo udnyttet N.

Det kan derfor primært betale sig at bruge have-/parkkompost som gødningskilde, hvis du har begrænset adgang til kvælstof og behov for at gødske med kalium.

Regn selv på økonomien

Prisen per kilo N er dog afhængig af, hvilke substrater du bruger i komposten, og flere andre faktorer som kan variere fra bedrift til bedrift. For eksempel har den mængde kompost, du laver, relativt stor betydning for prisen på de næringsstoffer, som du får ud af komposten.

Det kan derfor være en god idé selv at regne efter med de priser, mængder og typer af substrater, som du har tilgængelig på din bedrift. Du finder et regneværktøj på icoel.dk/kompost.

Ikke N-effekt første år

Have-/parkaffald har et højt indhold af både fosfor og kvælstof. Størstedelen af kvælstoffet er dog bundet i organiske forbindelser, og er dermed ikke tilgængeligt for afgrøderne.

Samtidig er der meget kulstof i kompost, som kan betyde netto immobilisering af kvælstof. Derfor får du ikke en kvælstof-effekt ud af kompost samme år,

Beregningen indeholder

- Pris på have-/parkaffald.
- Pris for transport.
- Tid til oplægning.
- Tid til at vende komposten.
- Tid til at sprede det ud.
- Maskinomkostninger.
- Næringsstovværdi.
- Værdi af alternative K og P-kilder.

som du bringer det ud. Dog vil komposten få et lavere indhold af kulstof i forhold til kvælstof, efterhånden som komposten modner. Ved brug af kompost vil der særligt i det første år være behov for yderligere tilførsel af en kvælstofrig gødning til afgrøderne. Alternativt udbringes kompost som kaliumgødning på kløvergræsmarker, som kvitterer mindre for kvælstof.

En fosforrig gødning

Husdyrgødning er den oplagte gødningsform i de områder af landet, hvor der er stort husdyrhold - men det indeholder lige som have-/parkaffald meget fosfor. Derfor er det ofte ikke muligt at kombinere husdyrgødning med store mængder have-/parkaffald uden at ramme fosforloftet. En gødningsstrategi som i højere grad hviler på kompost, kræver fokus på efterafgrøder, da mineralisering af kvælstof fra kompost ikke er begrænset til hovedafgrødens vækstsæson. Derfor vil der ved tilførsel af store mængder kompost være risiko for udvaskning af store N-mængder i varme og regnfulde efterår. Her kan efterafgrøder sørge for at holde kvælstof i dyrkningsstemet.

En foderblander er velegnet til at blande forskellige komposterbare biomasser. Foto: Anton Rasmussen.

Sanér for ukrudtsfrø med yderligere kompostering

Have-/parkaffald skal komposteres yderligere, når du får det hjem på din bedrift. Det skyldes, at det er affald fra haver og parker, som kan være fyldt med ukrudtsfrø. De skal saneres væk, inden komposten spredes ud på marken.

Kompostering er den oplagte metode til at sanere have-/parkaffald, da mikroorganismer og temperatur i komposten nedbryder ukrudtsfrø, så de ikke er spiredygtige. Samtidig kan du sænke C/N-forholdet ved kompostering, så immobilisering af N bliver mindre og tilgængeligheden lidt højere.